

წელიწადი
კირილი

მოამბე

შაბათი, ივლისის 16

1921 წ.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატისა.

№ 11

ეოველ კვირეული ორგანო.

№ 11

რედაქციის მისამართი:

შინ. საქ. სახ. კომისარიატის ბინა: ევანგელის ქ. № 1.
(ყოფ — კადეტთა კორპუსის შენობა) ტელეფონი № 6 90.

სარედაქციო საქმეებზედ მოლაპარაკება შეიძლება ეო-

ველ დღე — საღამოს 5-დან 7 საათამდე.

რედაქციის აგან

„მოამბე“-ში გახსნილია პითხვა-პასუხის განყოფილება იმ საპითხავის შა-
სახებ, რომლებიც აინსარესებს რევოლუციასა და სხვა ორგანიზაციებს. მი-
ღებულ შაპითხვებზე რადაქცია დაუყოვნებლივ გასცემს პასუხს

ოფიციალური განყოფილება

დეკრეტი

ნავთის საცავების ნაციონალიზაციის შესახებ.

ნავთის პროდუქტებისა და ნავთის საცავების მომხმარებელ ორგანიზაციათა შორის თანასწორად განაწილებისათვის საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. ყველა ნავთის-საცავი და კეროსინის აუ-
ზი, რომელიც საქართველოს სოციალისტური საბ-
ჭოთა რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არის, — და
რომლის საერთო ტევა-სივრცე თვითეული მფლო-
ბელობის ფარგალში ათას ფუთს უდრის, ნაციო-
ნალიზაციის წესით გამოცხადებულია საქართველოს
სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის საკუთრებად
მთელი მისი ინვენტარიით, აქტივით და პასივით.

შენიშვნა: ამის გამოჩაკლისს შეადგენს
კოოპერატივების და მათ კავშირთა ნავთის-სა-
ცავები და აუზები.

2. ზემოაღნიშნული ნავთის საცავები და აუ-
ზები გადადის სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბ-
ჭოს მომარაგების საბჭოს გამგებლობაში, რომელ-

საც ევალება ორი კვირის განმავლობაში, დღიდან
ამა დეკრეტის გამოქვეყნებისა, მოახდინოს მათი
რეგისტრაცია და ჩაიბაროს.

3. ამა დეკრეტის პირველ მუხლში აღნიშნულ
ნავთის-საცავებისა და აუზების ყოველი მუშა-მო-
სამსახურე უნდა დარჩეს თავის ადგილზე და გა-
ნაგრძოს ჩვეულებრივი მუშაობა, წინააღმდეგ შემ-
თხვევაში მიეცემა პასუხისგებას სარევილიუციო
დროის სათანადო კანონით.

4. ყველა ცენტრალური და ადგილობრივი
დაწესებულება, რომელიც ანაწილებს ნავთის პრო-
დუქტებს განსაზღვრულ რაიონში, მოვალეა რე-
გისტრაცია მოახდინოს მომარაგებისა და ამისთა-
ნავე აღინიშნოს ტევა სივრცე მისთვისვე საჭირო
ნავთის-საცავებისა.

5. სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს
უფლება ექლევა ზოგიერთი ნავთის-საცავი, სხვათა
შორის ნაციონალიზაცია ქმნილიც, სახელმწიფოე-
ბრივი მიზანშეწონილობის მიხედვით, სრულიად
განთავისუფლოს ნაციონალიზაციისაგან, თუნდაც
იგი ამა დეკრეტის პირველ მუხლში აღნიშნულ
პირობებს შეესაბამებოდეს.

6. დეკრეტი ესე შედის ძალაში დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს თავმჯდომარე მ. ტოროშელიძე.

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივლისის 6. თბილისი-სასახლე.

დ ე კ რ ე ტ ი № 48

მცხოვრებთა შორის წერა-კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციის შესახებ.

რათა რესპუბლიკის მთელ მოსახლეობას საშუალება მიეცეს მიიღოს თავისი ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში შეგნებული მონაწილეობა, საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. რესპუბლიკის ყველა, წერა-კითხვის უცოდინარი, მცხოვრები, პასაკით 14-დან 50 წლამდე, ვალდებულია შეისწავლოს წერა-კითხვა. წერა-კითხვის უცოდინარობის სალიკვიდაციო საგანგებო კომისიის მიერ დაარსებულ სკოლაში.

როგორც არსებულ, ისე ახლად დაარსებულ სახელმწიფო სკოლებში წერა-კითხვის უცოდინარ მცხოვრებთა სწავლება სწარმოებს განათლების სახალხო კომისარიატის მიერ შემუშავებულ გეგმის მიხედვით.

შენიშვნა: ამა მუხლის მოქმედება ვრცელდება წითელ არმიელებზედაც: ამასთანავე სამხედრო ნაწილებში სათანადო მუშაობა სწარმოებს წითელი არმიის პოლიტიკურ განყოფილებათა უახლოეს მონაწილეობით.

2. წერა-კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციის საერთო გეგმას ადგილობრივ იმუშავებენ სახალხო კომისარიატის ორგანოები ორი თვის განმავლობაში დღიდან ამ დეკრეტის გამოქვეყნებისა

3. სახალხო განათლების კომისარიატს და მის ადგილობრივ ორგანოებს უფლება ეძლევათ გაიწვიონ, შრომის ბეგარის წესისამებრ, წერა-კითხვის უცოდინართა სწავლებისათვის, ყველა წერა-კითხვის მკოდნე მოქალაქენი, რომელნიც ჯარში არ მსახურობენ; უკანასკნელთ მიეცემათ გასამრჯელო განათლების სფეროში მომუშავეთა ჯამაგირების ნორმის მიხედვით.

4. წერა-კითხვის უცოდინარობის სალიკვიდაციოდ წარმოებულ მუშაობაში უახლოეს მონაწილეობის მისაღებათ განათლების სახალხო კომისარიატი და მისი ადგილობრივი ორგანოები იწვევენ შრომის ყველა ორგანიზაციებს, როგორც არიან: პროფესიონალური კავშირები, კომუნისტური პარტიის ადგილობრივი იარეიკები, კომუნისტური ახალგაზრდობის კავშირი, ქალთა შორის მომუშავე კომისიები და სხ.

5. ყველა დაქირავებულ მომუშავეებს, გარდა მილიტარულ წარმოებებში მომუშავეთა, რომე-

ლიც გაწვეული იქნება წერა-კითხვის შესასწავლად, სამუშაო დღე შეუმცირდება ორი საათით, ხოლო სამუშაო ხელფასი მიეცემა სრულიად.

6. განათლების სახ. კომისარიატის ორგანოებს უფლება ეძლევათ გამოიყენონ წერა-კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციისათვის, როგორც არსებული სკოლები, ისე სხვა შესაფერი შენობები.

7. მომარბეების ხასიათის ორგანოებს ევალებათ—წერა-კითხვის უცოდინარობის სალიკვიდაციო დაწესებულებათა მოთხოვნების დაკმაყოფილებას მისცენ უპირატესობა სხვა დაწესებულებებთან შედარებით.

8. ყველა, ვინც განუდგება ამ დეკრეტით დაწესებულ ბეგარას და ხელს შეუშლის წერა-კითხვის უცოდინართ სკოლაში იარონ, მიეცემა სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას.

9. განათლების სახალხო კომისარს ევალება ორი კვირის განმავლობაში გამოსცეს ინსტრუქცია ამ დეკრეტის განხორციელების შესახებ.

10. ზემო აღნიშნულ მიზნის განსახორციელებლად არსდება საგანგებო კომისია—საქართველოში წერა-კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციისა, რომელსაც ადგილობრივ ეყოლება თავისი ორგანოები.

11. სამთა კომისიების წევრებს, განათლების ორგანოების მიერ არჩეულთ, ამტკიცებენ რევოლ. კომიტეტები.

12. კომისიები განასახიერებენ უფლებამოსილ აპარატს განათლების სახ. კომისარიატისას.

13. რესპუბლიკაში წერა-კითხვის უცოდინარობის სალიკვიდაციო მთელი მუშაობა უნდა დასრულდეს რაც შეიძლება მოკლე დროს.

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე

განათლების სახ. კომისარი ა. თუმანიშვილი. რევოლ. კომიტეტის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ., ივლისის 4.

ტფილისი, —სასახლე.

დ ე კ რ ე ტ ი № 49

საქართვე. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

სტამბებისა, ასოთ-ჩამომსხმელი სახელოსნოებისა და ლიტოგრაფიების ნაციონალიზაციის შესახებ.

1. სახელმწიფოს ყოველგვარი სასტამბო მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად და სასტამბო საქმის გაერთიანებისა და სათანადოთ დაცვისათვის საქართველოს ს. ს. რ. ტერიტორიაზე არსებული სტამბები, ასოთ ჩამომსხმელი სახელოსნოები, ლიტოგრაფიები და ყოველგვარი პოლიგრაფიული წარმოების მოწყობილობა, მასალები და ხელსაწყოები, სადაც არ უნდა იქმნეს და ვისაც უნდა ეკუთვნოდეს ისინი, ცხადდება საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკის საკუთრებად.

შენიშვნა: ამ მუხლის მოქმედება არ ვრცელდება კოოპერატივებისა და მათი კავშირების კუთვნილ სტამბებზე და პოლიგრაფიულ სხვა წარმოებაზე.

2. პირველ მუხლში მოხსენებული სტამბებისა, ასოთ-ჩამომსხმელი სახელოსნოებისა, ლიტოგრაფიებისა და პოლიგრაფიული წარმოების ყველა მუშა-მოსამსახურენი უნდა დაარჩინ თავთავიანთ აღვილზე და ჩაირიცხონ სახელმწიფო სამსახურში დღიდან ამ დეკრეტის გამოქვეყნებისა.

3. ამ დეკრეტის ძალით სახელმწიფოს საკუთრებად გამოცხადებული სტამბები, ასოთ-ჩამომსხმელი ქარხნები, ლიტოგრაფიები და პოლიგრაფიული ყოველი წარმოება მათი მოწყობილობით და მასალებით გადაეცეს სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს, რომელსაც ევალება ზემოხსენებულ წარმოებათა მიღებისა და მათი გამგებლობის წესის შეშუშაება ცალკე დებულების სახით.

4. პირველ მუხლში აღნიშნული წარმოების დაწესებულებათა ყოფილი პატრონი ან დროებით მათი მფლობელი ვალდებული არიან, ამ დეკრეტის გამოქვეყნებიდან სამი დღის განმავლობაში, წარუდგინონ ქ. ტფილისში—სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს პოლიგრაფიულ განყოფილებას, ხოლო პროვინციაში—ადგილობრივ სახალხო მეურნეობის საბჭოებს ან ეკონომიურ განყოფილებას, და სადაც ასეთები არ არსებობს, ადგილობრივ რევკომებს, დაწვრილებითი ცნობები სახელმწიფოს საკუთრებად გამოცხადებული სტამბების, ასოთ-ჩამომსხმელი ქარხნების და ლიტოგრაფიების მოწყობილობათა და მათს განკარგულებაში არსებული ყოველგვარი საპოლიგრაფიო მასალების შესახებ.

5. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. ს. ს. რესპუბლიკის რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს თავმჯდომარე მ. ტაროშელიძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ., ივლისი 5.
ტფილისი—სახალხო.

დეკრეტი

საქართ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა

საარქივო საქმის რეორგანიზაციის შესახებ.

1. სახელმწიფო დაწესებულებათა ყველა ცალკე საუწყებო არქივები გაუქმდეს და ყველა მათი საქმეები და საბუთები ამიერიდან ვადირიცხოს სახელმწიფოს სავრთო საარქივო ფონდში.

2. სახელმწიფო საარქივო ფონდის გამგებლობისთვის დაარსდეს სახალხო განათლების კომისარიატთან, როგორც მისი აკადემიური ცენტრის ნაწილი, საარქივო საქმეთა სამმართველო.

3. საარქივო საქმეთა სამმართველოს გამგეს ამტკიცებს სახალხო განათლების კომისარიატის აკადემიური ცენტრი.

4. სახელმწიფო დაწესებულებათა ყოველგვარი საარქივო საქმეები და მიწერ-მოწერა, რომელიც დასრულებულია 1921 წ. თებერვლის 25-დღე და მიმდინარე მუშაობის საჭიროებას არ წარმოადგენს, გადასცენ საარქივო საქმეთა სამმართველოს, ხოლო დანარჩენი დაუსრულებელი საქმეები უნდა დარჩეს მათ ხელში ყოველ უწყებისათვის ცალკე დებულებით განსაზღვრულ დრომდე, რომლის გასვლის შემდეგ ყველა საქმეები და საბუთები უნდა გადაეცეს იმავე საარქივო საქმეთა სამმართველოს.

5. სახელმწიფო დაწესებულებათა ეკრძალებათ ყოველგვარი საქმისა, მიწერ-მოწერისა ან ცალკე ქალაქის მოსპობა საარქივო საქმეთა სამმართველოს წერილობითი ნებადაურთველად.

6. იმ მიზნით, რომ სამეცნიერო კვლევა-ძიებისათვის გაადვილდეს არქივებით სარგებლობა და არქივები სათანადოთ შენახულ და დაცულ იქნეს, სახელმწიფო საარქივო ფონდის ცალკე ნაწილები, შეძლებისდაგვარად, შეერთებულ იქნეს ცენტრალიზაციის საფუძველზე.

7. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

განათლების სახ. კომისარი შ. თუმანიშვილი.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივლისის 1.
ტფილისი—სახალხო.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 59

საქართ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

1. საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. ამაიკ ნაზარეტიანი განთავისუფლებულია ფინანსთა და იუსტიციის სახალხო კომისარის თანამდებობიდან.

2. ფინანსთა სახალხო კომისარად დანიშნულია ამხ. აღ. სვანიძე.

3. იუსტიციის სახალხო კომისარად დანიშნულია ამხ. ს. ი. ქავთარაძე.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 11.
ტფილისი.—სახალხო.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 60

საქართ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

1. საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. შ. ელიაშვილი განთავისუფლებულია საგარეო ვაჭრობის სახალხო კომისარის თანამდებობიდან.

2. საგარეო ვაჭრობის სახალხო კომისრად დანიშნა საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის წევრი ამხ. ბუღუ გურგენის-ძე მდივანი.

3. ამხ. მდივანი დანიშნა საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის წარმომადგენლად ამიერ კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკების გაერთიანებულ საგარეო ვაჭრობის კოლეგიაში. საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.
1921 წ. ივნისის 11.
ტფილისი,—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 61

საქართველ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. შ. ელერდაშვილი დანიშნულია სასურსათო სახალხო კომისარიატის კოლეგიის წევრად.

საქ. ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტ. თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ., ივნისის 11.
ქ. ტფილისი,—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 62

საქართველ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა

საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტის, ა/წ აპრილის 15-ს № 39-ს ბრძანების ნაცვლად-საქართველოს უმაღლესი რევოლიუციონური ტრიბუნალის თავმჯდომარედ დანიშნულია ამხ. ალექსი (საშა) გეგეჭკორი, ხოლო კოლეგიის წევრებად: ამხ ბურკაძე და ანშელევიჩი.

საქ. ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტ. თავმჯ. ფ. მახარაძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 11.
ტფილისი—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 63

საქართველ. ს. ს. რ. რევოლ კომიტეტისა.

ამისთანავე ცხადდება საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილება საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის პრეზიდიუმის შემადგენლობის დამტკიცების შესახებ.

პრეზიდიუმი დამტკიცებულია შემდეგი ამხანაგების შემადგენლობით: ფ. მახარაძე, შ. ორახელაშვილი, შ. ელიავა, ბ. მდივანი და ს. ქავთარაძე.

საქ. ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტ. თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისი 11.
ქ. ტფილისი,—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 64

საქართველ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. ალექსი (საშა) გეგეჭკორი დანიშნულია ტფილისის რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარედ.

საქ. ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტ. თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 13.
ტფილისი,—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 65

საქართველ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, გაზიეთისა და წიგნის ქალაქის სააღრიცხვო და განმანაწილებელი მთავარ სამმართველოს გამგეთ, ნაცვლად ამხ. თოდრიასი, დანიშნულია ამხ. ი. ბ. ბოლქვაძე.

ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 14.
ტფილისი,—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 66

საქართველ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა.

1. საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. ალექსი (საშა) გეგეჭკორი განთავისუფლებულია უმაღლესი რევოლიუციონური ტრიბუნალის თავმჯდომარის თანამდებობიდან.

2. უმაღლეს რევოლიუციონურ ტრიბუნალის თავმჯდომარედ დანიშნულია ამხ. ვალაქტ. ვაშაძე.

საქ. ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტ. თავმჯ. ფ. მახარაძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 18.
ტფილისი,—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 67

საქართველ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

1. საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. მამია ორახელაშვილი განთავისუფლებულია განათლების სახალხო კომისარის თანამდებობიდან.

2. საქართველოს ს. ს. რ. რესპუბლიკის სახალხო განათლების კომისრად დანიშნულია ამხ. ალ. თუმანიშვილი

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 18.
ტფილისი,—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 68

საქართ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. **კანდელაკი**, ვასილა ვასილისძე, დანიშნულია საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის მიწად-მოქმედების სახალხო კომისარიატის კოლეგიის წევრად.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 20.
ტფილისი, —სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 69

საქართ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის 1921 წ. ივნისის 22-ს დადგენილებით, ამხ. **მიხეილ ჩოდრაიშვილი** განთავისუფლებულია იუსტიციის სახალხო კომისარიატის კოლეგიის წევრის თანამდებობიდან და დანიშნულია უმაღლესი რევოლიუციონური ტრიბუნალის კოლეგიის წევრად.

საქ. ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტ. თავმჯ. ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 24.
ტფილისი—სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 70

საქართ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. **ვარძიელი** განთავისუფლებულია შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის კოლეგიის წევრის თანამდებობიდან და ინიშნება ტფილისის ქალაქის რევოლიუციონური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრად.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 27.
ტფილისი, —სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 71

საქარ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

შემჩნეულია, რომ ზოგიერთი მომხმარებელი დაწესებულება და მათი აგენტები დღევანდელ მოძრავი შემადგენლობის კრიზისის დროს ყურადღებას არ აქცევენ ტრანსპორტის ინტერესებს, დროზედ არ სცლიან იმათი საქონლით დატვირთულ ქვაბებს (ცისტერნებს და) ვაგონებს.

ყველა ამის შედეგი კი ის არის, რომ უბრალოდ ცდება ვაგონები და ქვაბები, რაიც ძლიერ აფერხებს ყოველგვარი ტვირთის და თხელი საბოთი მასალის გადაზიდვას... ამიტომ საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტი წინადადებას აძლევს ყველა იმ დაწესებულებათ, რომელნიც სარგებლობენ რკინის გზების გადასაზიდი საშუალებით სასტიკად დაიცვან რკინის გზაზე არსებული გადაზიდვის წესი, თავის დროზე დასცალონ ვაგონები და ქვაბები და საერთოდ შეტოპურადლებით და სიფრთხილით მოეპყრან ტრანსპორტის საქმეს.

ამ ბრძანების დარღვევისათვის დამნაშავენი იქნებიან მიცემული პასუხისგებაში და დაისჯებიან რევოლიუციონური დროის კანონების მთელი სისასტიკით.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ., ივნისის 28.
ტფილისი, —სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 72

საქართ. ს. ს. რ. რევოლ. კომიტეტისა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, ამხ. **ბ. ე. ბიბინეიშვილი** (ბარონი) დანიშნულია ფინანსთა სახალხო კომისარის მოადგილედ.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 30.
ტფილისი, —სასახლე.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 73.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა.

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით, საქართველოს რევკომის მდივანს ამხ. **შ. გაბრიჩიძე** მიეცა ერთი თვის შევებულება.

ამხ. გაბრიჩიძეს შევებულების დროს საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონურ კომიტეტის მდივანად დაინიშნა ამხ. **ალ. სალარიძე**.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომ. თავმჯდომარე ბ. მდივანი.

მთავრობის საქმეთა მმართველი ი. წიგწივაძე.

1921 წ. ივლისის 9.
თფილისი-სასახლე.

დადგენილება № 29

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა.

თამასუქებისა და სხვა უდავო ვალდებულებათა განაღდების ვადის გაგრძელების შესახებ.

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის 1921 წ. მაისის 24-ს № 19 ს დადგენილების შესაცვლელად და დასამატებლად, რევოლიუციონური კომიტეტი ადგენს:

ყველა სათამასუქო ვადათა მსვლელობა, დაწესებული ყოფ. მთავრობის კანონების თანახმად იმ პირთა სასარგებლოდ, რომელთაც ვალი აქვთ აღებული თამასუქებითა და სხვა უდავო ვალდებულებათა საბუთებით, შეჩერებულ იქნეს იმ დრომდე, სანამ საქართველოში საბანკო ოპერაციები იქნება განახლებული.

საქ. ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტ.

თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივნისის 19.

ქ. ტფილისი.—სასახლე.

დადგენილება № 30

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა

მძარცველობისა და ბანდიტიზმის მოსპობის შესახებ.

ვინაიდან ამ უკანასკნელ დროს ბნელი ელემენტების მხრივ გახშირდა მძარცველობა და ბანდიტიზმი, როგორც ქ. ტფილისში, ისე რესპუბლიკის სხვა ადგილებში, საქართველოს რევოლიუციონურმა კომიტეტმა დაადგინა:

1. ყოველგვარი მძარცველობისა და ბანდიტიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა და მათი განადგურების საქმე უშუალოდ მიენდოს მართო საქართველოს საგანგებო კომისიას და მის ადგილობრივ ორგანოებს, რომელსაც უფლება მიეცეს ამ ბრძოლის საქმეებისათვის გამოიყენოს სისხლის სამართლის მილიცია, როგორც ტენიკური აპარატი.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ., ივნისის 19.

ტფილისი, —სასახლე.

დადგენილება № 35

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა.

სახელმწიფოს კუთვნილი ქონებითა გაჭრების აკრძალვის შესახებ.

1. სასტკაოდ აკრძალულია სახელმწიფოს კუთვნილი ყოველგვარი ქონებითა და საგნებით ვაჭრობა.

2. ყველა, ვინც კი შენიშნული იქნება სახელმწიფოს კუთვნილი საგნების შესყიდვასა და გაყიდვაში პასუხისმგებლობაში იქნება მოცემული რევოლიუციონური დროის კანონების თანახმად და დაისჯება უმაღლესის სასჯელით.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური

კომ. თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივლისის 5.

თფ.ლისი-სასახლე.

დადგენილება № 36

პოლიტიკური განათლების მთავარი კომიტეტის შესახებ.

1) საქართველოს რესპუბლიკის მოზრდილ და მოზარდ მოქალაქეთა შორის პოლიტიკურ-განმანათლებელ მუშაობის წესიერად და ფართოდ მოსაწყობად, განსაზღვრულ გეგმასთან შეთანხმებით, აგრეთვე, რათა ამ მუშაობას არ შექონდეს შინაურული ხასიათი და მოსპობილ იქნეს ყოველგვარი პარალელიზმი, რომელიც ჰბადებს ცოცხალ ძალთა და ნივთიერ საშუალებათა უშინაარსო ხარჯვას, — განათლების სახალხო კომისარიატთან არსდება პოლიტიკური განათლების მთავარი კომიტეტი.

ეს კომიტეტი ხელმძღვანელობს მთელ პოლიტიკურ განმანათლებელ მუშაობას სკოლის გარეშე ხასიათისას.

2) სახალხო განათლების სამაზრო განყოფილებებთან არს უნდა პოლიტიკურ-განმანათლებელი განყოფილება, რომელიც აერთიანებს დებულელებაში აღნიშნულ ორგანიზაციების მთელ პოლიტიკურ განმანათლებელ მუშაობას.

3) პოლიტიკურ განათლების მთავარ კომიტეტის საორგანიზაციო გეგმას ამტკიცებს განათლების სახალხო კომისარი, რომელიც უწევს მას კონტროლს და შეთანხმებს მის მუშაობას განათლების სახალხო კომისარიატის სხვა ორგანოების მუშაობასთან.

4) პოლიტიკურ განათლების მთავარ კომიტეტის სათავეში სდგას შვიდი წევრისაგან შემდგარი კოლეგია, რომელსაც ამტკიცებს განათლების სახალხო კომისარი. კოლეგიის წევრები განაგებენ პოლიტიკურ განათლების მთავარ კომიტეტის განყოფილებათ.

შენიშვნა: კოლეგიის წევრთა შორის შედიან სამხედრო განყოფილების და პროფესიონალურ სექციის გამგენი. პირველი მათგანი ინიშნება საქ. არმიის პოლიტიკურ განყოფილების მიერ, მეორეს კი ინიშნავს საქართველოს პროფესიონალურ კავშირთა საბჭო.

5) პოლიტიკურ განათლების მთავარ კომიტეტისა და პროფესიონალური კავშირების საბჭოს და საქართველოს კომუნისტურ ახალგაზრდობის ცენტრულ განმანათლებელ განყოფილებათა დამოკ...

დებულება უნდა იყოს დამყარებული ურთიერთ შეთანხმებაზე და იმ პრინციპზე, რომ პოლიტიკური განათლების მთავარი კომიტეტის სათანადო ორგანოები გააერთიანებენ ზემოხსენებულ განყოფილებათა პოლიტიკურ განმანათლებელ მუშაობას. ამასთანავე ეს განყოფილებანი თავიანთ მიზნისათვის ასარგებლებენ მთავარი კომიტეტის აპარატს და ძალებს.

6) საქართველოს წითელ არმიისა და ფლოტის პოლიტიკურ განმანათლებელ მუშაობას განაგებს და ხელმძღვანელობს პოლიტიკური განათლების მთავარი კომიტეტი. ამ მიზნისთვის იგი მოაწყოებს საშხედრო განყოფილებას, რომელიც შეერთაინხმებს თავის მუშაობას საქართველოს წითელი არმიის პოლიტიკურ განყოფილების მუშაობას.

7) პოლიტიკურ განათლების მთავარი კომიტეტი განახორციელებს საქართველოს დეპუტატთა სააგენტოს პოლიტიკურ განმანათლებელ სამუშაოს.

8) ამ დებულების გამოქვეყნებისთანავე, ყოველი კულტურულ განმანათლებელი საზოგადოება და დაწესებულება (წიგნთ-საცავები, კლუბები, დრამატიული წრეები და სხვ.), ვის განკარგულებაშიც უნდა იყოს იგი, მოვალეა მოახდინოს თავის თავის რეგისტრაცია პოლიტიკურ განათლების მთავარ კომიტეტის სათანადო განყოფილებაში და შევიდეს რესპუბლიკის საერთო სახელმწიფოებრივ დაწესებულებათა ქსელში, რომელიც სკოლის გარეშე ხასიათისანი არიან.

9) პოლიტიკურ განათლების დაწესებულებათა ქსელის დამტკიცებას შემდეგ, ყველა—სკოლის გარეშე ტიპის,—დაწესებულება მიიღებს ფინანსიურ საშუალებას პოლიტიკური განათლების მთავარ კომიტეტისაგან განათლების სახალხო კომისარის მიერ დამტკიცებულის ხარჯთ-აღრიცხვით.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტ. თავმჯდომარე ფ. მახარაძე
განათლების სახალხო კომისარი ა. თუმანიშვილი
საქართველოს რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე
1921 წ. ივლისის 7-ს.
ტფილისი—სასახლე.

დადგენილება № 38

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა.

ამა წლის მარტის 30-ს თარიღისა და 22 №-რის ბრძანების დამატებად, საქართველოს რევოლუციონური კომიტეტი აცხადებს შემდეგს:

ფულის ნიშნები რუსეთისა, აზერბეიჯანისა და სომხეთის საბჭოთა რესპუბლიკებისა მიიღება საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე. თავისუფალი კურსით.

საქ. ს. ს. რ. რევოლუცი. კომიტ. თავმჯ. ფ. მახარაძე.
ფინანსთა სახ. კომისარი ა. სვანიძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივლისის 5.
ტფილისი—სასახლე

დადგენილება № 39

საქართველოს ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა კატეგორიის გარეშე სატარიფო განაკვეთის შესახებ.

დამატებად ამა 1921 წ. მაისის 13-ს თარიღისა და 34 №-რის დეკრეტისა მუშა-მოსასახურეთა გასამრჯელოს სატარიფო განაკვეთის შესახებ, საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. ყველა ისეთ პირებს, რომელთაც აქვთ ტექნიკური, მეცნიერული, ადმინისტრაციული ან სხვა სპეციალი ცოდნა, ანუ საორგანიზაციო გამოცდილება და რომელნიც თავიანთი ცოდნის მიხედვით შეიძლება გამოყოფილ იქნენ ცალკე ჯგუფად, გასამრჯელო უნდა მიეცეთ კატეგორიის გარეშე სატარიფო განაკვეთით.

ასეთი სპეციალისტების უმაღლესი განაკვეთი 1921 წ. ივნისის 1-დან იქნეს სამასი ათასი (300.000) მანეთი, ას პროცენტიანი (100%) ზოლის მიხედვით, ისე კი, რომ სპეციალისტების სატარიფო ხარისხებად დაყოფა და დამტკიცება მოხდეს შრომის სახალხო კომისარიატის მიერ საქართველოს პროფესიონალური კავშირების საბჭოსთან ერთად შემუშავებული განსაკუთრებული დებულების თანახმად.

2. თვითეული პერსონალური სატარიფო განაკვეთი, რა სახითაც უნდა იქნეს იგი დაწესებული, უნდა გადაისინჯოს ამ დადგენილების პირველი მუხლის თანახმად დღიდან ამ დადგენილების გამოქვეყნებისა.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის
თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.
შრომის სახალხო კომისარი ლ. დუმბაძე.
რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივლისის 2.
ქ. ტფილისი.—სასახლე.

X დებულება.

პროფესიონალ მომუშავეთა მომზადებისა და პროფესიონალური განათლების მთავარ კომიტეტის შესახებ.

1. პროფესიონალ მომუშავეთა მომზადებისა და პროფესიონალური განათლების მთავარი კომიტეტის ძირითად მიზანს შეადგენს—მომზადება რესპუბლიკისათვის საჭირო მომუშავეთა საკმაო რიცხვისა ცხოვრების ყოველ გვარი სფეროსათვის (წარმოებისა, სასოფლო მეურნეობისა, მმართველობისა, სწავლა განათლებისა, ჯანმრთელობის დაცვისა, ხელოვნებისა და სხვ.) მთავარი კომიტეტი განაგებს აგრეთვე რესპუბლიკის ყველა პროფესიონალურ სკოლებს, მათ შორის უმაღლესსაც.

2. ამ მიზნის მისაღწევად მთავარი კომიტეტი:
ა) ანხორციელებს უმაღლეს და სპეციალურ განათლების რადიკალურ რეფორმას, რომელსაც

მუშათანხმებს სოციალისტურ წესწყობილებაზე გადასვლას. მოიხმარს ყოველგვარ ღონისძიებას, რათა უმაღლესი და სპეციალური განათლება გავრცელებულ იქმნეს პროლეტარულ მასსებში, აარსებს მუშათა ფაკულტეტებს, საღამოს ტენიკუმებს მუშებისათვის და სხ., სადაც მუშები პირველ რიგში მიიღებიან. გ) აარსებს და თვითვე, უშუალოდ თავის ადგილობრივი ორგანოების თანამშრომლობით, განაგებს და ხელმძღვანელობს შემდეგი ტიპის სასწავლებლებს: 1) უმაღლეს სამეცნიერო სასწავლო სკოლებს—მუშათა ფაკულტეტებით, 2) სხვა და სხვა დარგის ტენიკუმებს რომლებიც ოთხი წლის განმავლობაში მისცემენ ხუთმეტ წელს შესრულებულ მოქალაქეთ სპეციალურ მომზადებას, პოლიტიკურ აღზრდას და საერთო განათლებას პოლიტიკურ ნიადაგზე, 3) მოკლე ვადიან მოსამზადებელ სპეციალურ კურსებს, დაარსებულს მომენტის საჭიროების მიხედვით, 4) მუშებისათვის ფაბრიკებთან არსებულ კურსებს, პროლეტარიატის საერთო სასწავლო სატენიკო ბეგარის განსახორციელებლად და 5) სკოლებს ფაბრიკა-ქარხნების შეგირდებისათვის.

3. მთავარი კომიტეტი შედის სახ. განათლების კომისარიატის შემადგენლობაში ერთ-ერთ მთავარ სამმართველოს სახით, სხვა სამმართველოებისთვის საერთო წესისამებრ.

4. უმაღლესი სკოლების და ტენიკუმების რეფორმისა და მათი მოღვაწეობის საერთო მიმართულების უმთავრეს საკითხებს გადაწყვეტს აკადემიური ცენტრი, ამ უკანასკნელის შესახებ არსებული დებულების თანახმად, —გადაწყვეტილებანი აღსასრულებლად გადაეცემა მთავარ კომიტეტს.

5. მთავარი კომიტეტი არის კოლეგია, რომლის თავმჯდომარე შედის სახალხო განათლების კომისარიატის კოლეგიის წევრთა შემადგენლობაში.

კოლეგიის არსებობა არ ანთავისუფლებს კომიტეტის თავმჯდომარეს პირადი პასუხისმგებლობისაგან.

6. მთავარ კომიტეტის კოლეგიის შემადგენლობას აქტივებს საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტი განათლების სახალხო კომისარის წარდგენით. კოლეგიის შემადგენლობაში შედის აგრეთვე თვით წარმომადგენელი სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოსი, მიწათ მოქმედების სახ. კომისარიატისა, ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატისა და პროფესიონალურ კავშირთა ცენტრალური საბჭოსი.

7. მთავარი კომიტეტის განყოფილებანი განაწილდება შემდეგ ჯგუფებად (სექტორებად): 1) სახედავოგო განათლების და სოციალურ-ეკონომიურისა, 2) ინდუსტრიალურ-ტენიკურისა, 3) სასოფლო-მეურნეობისა, 4) სამედიცინოსა, 5) სამხატვროსა, 6) მუშათა ფაკულტეტისა და მუშათა პროფესიონალურ განათლების განსაკუთრებული განყოფილებისა (პროლეტარიატის სასწავლო სატენიკო ბეგარის განხორციელების) და 7) საერთო განყოფილებისა.

8. კომიტეტის წევრები, გარდა თავმჯდომარისა, ინაწილებენ ურთიერთ შორის ინსტრუქტორებს ხელმძღვანელობას.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

განათლების სახალხო კომისარის მოადგილე ა. თუმანიშვილი.

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივლისის 7. ტფილისი—სასახლე.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი

ინსტრუქცია

სამაზრო რევკომების თავმჯდომარეთა რეგულიარულ ყრილობათა მოსაწყობათ.

საბჭოთა წესწყობილების განსამტკიცებელ მუშაობის გასაერთიანებლად და ადგილობრივ ამ მუშაობის ცენტრის-მიერ დასახულ მიზნებთან შესთანხმებლად, აგრეთვე მუშაობისათვის საჭირო სისწრაფის ზომების გამოსამუშავებლად შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს აუცილებლად მიაჩნია სამაზრო რევკომების თავმჯდომარეთა რეგულიარული ყრილობების მოწყობა. ამავე ყრილობას საშვალებით დამყარდება საქმიანი, პრაქტიკული კავშირი ცენტრისა ადგილობრივ ორგანოებთან და უკანასკნელებისა ერთი-მეორესთან, რათა ადგილობრივი ძალები უკეთ გაეცნონ და ისარგებლონ ერთ-ერთის შეცდომებით და სწორ ნაბიჯებით. აქვე დაწვრილებით შეგნებიან რევოლიუციონური წეს-რიგის დაცვას რესპუბლიკაში, დანაშაულობათა საწინააღმდეგო ზომების გამომუშავებას და აგრეთვე საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტის-მიერ გამოცემულ დეკრეტების გატარებას ადგილობრივ ხელისუფალთა მიერ, დეკრეტებით აღიარებულ მართველობის ახალ პრინციპების გატარების დროს შემჩნეულ დაბრკოლებებს, მათთან მცხოვრებთა დამოკიდებულებას, ახალ პრინციპებით ადგილობრივ შექნილ პოლიტიკურ და სხვა მდგომარეობას. და ბოლოს ამავე ყრილობას უახლოესი მსჯელობა ექნება ცენტრის დეკრეტების და განკარგულებების სისწორით განხორციელების მეთვალყურეობაზე და საამისოდ, ყრილობა შეიმუშავებს თვის მოსაზრებებს ცენტრის ხელმძღვანელობით და ადგილობრივ მიღებულ გამოცდილების მიხედვით.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის სამაზრო რევკომების თავმჯდომარეების რეგულიარული ყრილობის მოწყობა. საჭიროდ მიაჩნია შემდეგ საფუძვლებზე.

1. თავმჯდომარეების ყრილობას იწვევს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი სამ თვეში ერთხელ; მათი მოწვევის ვადას საინსტრუქტორო საინფორმაცია განყოფილება აცნობებს სამაზრო რეგკომების თავმჯდომარეებს ყრილობის დაწყებამდე ათი დღით ადრე.

2. საინსტრუქტორო-საინფორმაცია განყოფილება წინასწარ ამზადებს სათანადო მასალას და იმუშავებს ყრილობის დღიურ წესრიგს.

3. დღიური წესრიგი უნდა შეიცავდეს პოლიტიკურ მდგომარეობის, აღმინისტრაციულ მართვლობის, ცენტრის დეკრეტების, ბრძანებების და სხვ. განხორციელების, განაპირა მაზრებში ეროვნებათა ურთ-ერთი შორის დამოკიდებულების, სამეურნეო და სასურსათო აღმშენებლობის ისეთ მწვავე საკითხებს, რომელთა საერთო განილვა და რომელთა შესახებ პირველ ყრილობაზედვე გადაწყვეტილების გამოტანა აუცილებელ საქიროებს წარმოადგენს.

4. დღიურ წესრიგში უსათუოდ უნდა შეტანილ იქნას მოხსენებები ადგილებიდან.

5. მოხსენებებს ადგილებიდან სიტყვიერად მოახსენებენ ყრილობას და წერილობით წარუდგენენ კომისარიატს რეგკომის თავმჯდომარეები, მოხსენებანი უნდა ეხებოდეს საინსტრუქტორო-საინფორმაცია კვებანყოფილების მოღვაწეობას, განსაკუთრებით, კანონების და ცენტრის განკარგულებების გადაუხვევლად შესრულების მხრივ, ცენტროვაციის, კომუნალურ იძულებით მუშაობის და ბანაკთა და მოქალაქობრივ მდგომარეობის სიგელების ჩაწერას განყოფილებათა მუშაობას და საზოგადოდ, შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის მოღვაწეობის ყოველ სფეროს.

6. გარდა მე-5 მუხლში მოხსენებულ მასალისა მოხსენებები ადგილებიდან საერთოდ უნდა ახასიათებდნენ სასურსათო, მიწის, სოციალურ უზრუნველყოფის, სახალხო განათლების და სახალხო მეურნეობის საბჭოს ადგილობრივ განყოფილებათა მუშაობა-მოღვაწეობას.

7. შემდეგ ამისა მოხსენებები ადგილებიდან უნდა აშუქებდეს ადგილობრივ პოლიტიკურ განწყობილებას და გარდა ამისა განაპირა და მოსაზღვრე მაზრებში ეროვნებათა შორის ურთიერთობას, მათი გამწვავების მიზეზებს და საზოგადოდ, ასეთ რაიონების დამოკიდებულებას საბჭოთა რესპუბლიკის ცენტრთან და მოსაზღვრე სახელმწიფოებთან.

8. ამავე მოხსენებებში აღნიშნულ უნდა იქნეს რამდენად იყო ასრულებულ მცხოვრებთა მიერ, შეძლებისდაგვარად %-ის გამოანგარიშებით სხვა და სხვა სახის ბეგვრა (სათბობ მასალის დამზადებისა, საგზაო, სასურსათო და სხვა) შრომის ბეგრის გატარება და აგრეთვე შედეგები დებერტირობისა, ყაჩაღობისა და სხ. საწინააღმდეგო ზომებისა.

9. სამაზრო რეგკომების თავმჯდომარეების გარდა 5-8 მუხლში აღნიშნულ შინაარსის მოხსენებისა, ყრილობის მოწვევამდე წინასწარ, ყოველ ორ თვეში ერთხელ უნდა წარუდგინოს კომისარ-

იატის საინსტრუქტორო-საინფორმაცია განყოფილებას წერილობით მოხსენება, რომელშიც აღნიშნება: ა) მაზრაში მუშაობის მიმდინარეობის ნაკლებუდგენებანი, ბ) მათი გამოამწვევი მიზეზები, გ) თუ რომელი განყოფილება რეგკომის განსაკუთრებით სუსტად მუშაობს.

10. სიტყვიერი და წერილობითი მოხსენებანი უნდა იყოს შედგენილი 5-8 მუხლებში აღნიშნულ შინაარსის და წესის მიხედვით და მხოლოდ საქმიანი ხასიათი უნდა ექმნეს და დასაბუთებული იყოს ფაქტებით და ციფრებით.

11. შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის საინსტრუქტორო-საინფორმაცია განყოფილება, ყოველ ყრილობის მოწვევის წინ, ამზადებს ყრილობისთვის წარსადგენად საერთო ხასიათის მოხსენებას ყველა სამაზრო რეგკომის მოღვაწეობის შესახებ, უკანასკნელ ორი თვის განმავლობაში, რომელშიაც განსაკუთრებულად აღინიშნება: ა) სუსტი და უკანონო მზარეები ამა თუ იმ სამაზრო რეგკომის მოღვაწეობისა და ბ) შეძლებისდაგვარად ყოველი რეგკომის უკანასკნელ სამ თვეში მოღვაწეობის წინანდელ დროსთან შედარება, ამ მოღვაწეობაში კანონიერების განმტკიცების თუ შესუსტების ხაზგასმით.

12. წინა მუხლში აღნიშნულ მოხსენებებს კომისარიატის ყველა განყოფილება წარუდგენს ყრილობას სამაზრო რეგკომების მათდამი დაქვემდებარებულ განყოფილებების მუშაობის შესახებ.

13. საორგანიზაციო გარდაქმნის ისეთი პროექტის შედგენა, რომელიც ადგილობრივ ენერჯის სრულ ამუშავებას მოითხოვს და რომლის შესახებ სასწრაფო დაკალება იქნება საქართველოს რეგკომიდან, უნდა იკისროს კომისარიატის სათანადო განყოფილებამ და იმავე განყოფილებამ უნდა წარუდგინოს ყრილობას ეს პროექტი წინასწარ განსახილველად, თვისი მოხსენებით.

14. სამაზრო რეგკომების თავმჯდომარეების ყრილობას სათანადო ხასიათი აქვს და მათი გადაწყვეტილებანი, საერთო რესპუბლიკის მაშტაბისა თუ ადგილობრივი, მხოლოდ იმის შემდეგ განხორციელდება, როდესაც დამტკიცებული იქნება საქართველოს რეგკომის ან შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის მიერ და თუკი გადაწყვეტილება სხვა კომისარიატს შეეხება, სათანადო კომისარიატის მიერ.

15. დამტკიცებული დადგენილებანი ყრილობისა საერთო წესით განხორციელდება.

16. ყრილობა გრძელდება არა უმეტეს სამი დღისა.

17. სამაზრო რეგკომების თავმჯდომარეების ან განყოფილებათა გამგეების ნაცვლად ყრილობას შეიძლება დაესწროს მათი მოადგილენი. ასეთ შემთხვევაში შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის საინსტრუქტორო-საინფორმაცია განყოფილებას უნდა წარედგინოს განმარტება შესახებ იმისა, თუ რატომ თვით თავმჯდომარე ან გამგე არ ესწრება ყრილობას.

18. ამასთანავე სამაზრო რეგკომთა თავმჯდო-

მარეებს წინადადება ეძლევათ უახლოეს დროში შეიმუშაონ და პირველ ყრულობას წარმოუდგინონ თავისი მოსაზრებანი, ყოველი მაზრის თარგლებში, რაიონის და თემის რევეკომთან თავმჯდომარეების ყრილობის მოწყობის შესაძლებლობის და მიზანშეწონილების შესახებ. ხოლო მომავალში ყველა ასეთი ყრილობის გასამართავად მაზრის რევეკომის თავმჯდომარემ შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატიდან უნდა გამოითხოვოს ნებართვა, რისთვისაც შეამდგომლობასთან ერთად წარუდგენს მოსაწვევ კრების განსახილველ მასალათა სიას:

19. საქაზრო რევეკომის თავმჯდომარეთა ყრილობის მოწვევა ცნობად მოხსენდება საქართველოს რევეკომს, ხოლო ყრილობის დამთავრების შემდეგ მასვე წარედგინება პირი ყრილობის ოქმებისა და გადაწყვეტილებებისა.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი ბ. კვიციანი.

საინსტრუქტორო-საინფორმაციო განყოფილების გამგეს მოადგილე შ. დადიანი.

12/VII—21 წ.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა

ცეცხლმქობთა რაზმების ინსპექტორის მოხსენების თანახმად, უკანასკნელ დროს, საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის სხვა და სხვა ქალაქებში ცეცხლის გაჩენის მიზეზი, უმეტეს შემთხვევაში, ყოფილა კვამლსადენთა შეუკეთებლობა და მილებში მჭვარტლის ჩამოუწმენდლობა. ამისათვის, წინადადება ეძლევა ყველა სახლის პატრონებს, მათ მოურავებს, სახლის კომიტეტებს (დომკომებს), სახელმწიფო დაწესებულებათა შენობების და საბჭოთა სახლების გამგეებს, მათი პირადი პასუხისმგებლობის ქვეშ, დაუყონებლივ შეუდგნენ ყველა კვამლსადენთა შეკეთებას და მილების მჭვარტლისაგან გაწმენდას აგრეთვე ამიერიდან მოახდინონ კვამლსადენთა დროგამოშვებითი დასუფთავება: რესტორანებსა, პურის საცხობებსა და საკანდიტროებში—თვეში ერთხელ. სამზარეულოებსა და სასაუზმოებში თვეში ორჯერ და საცხობრებელ ბინებში წელიწადში ერთხელ. მათვე ეძლევათ წინადადება მიიღონ სასწრაფო ზომები, რათა ჩამოღებულ იქნეს ჩარდახებიდან სახლის სახურავებს ქვეშ მოთავსებული ყოველგვარი ნივთები და დაგროვილი მასალა; ამიერიდან აეკრძალოს ყველას ჩარდახებზე რაიმე საწყობის გამართვა.

თვალყურის დევნა ამ ბრძანების სისწორით შესრულებისათვის ევალება ადგილობრივ კომუნალურ განყოფილებათა ტექნიკურ ქვე-განყოფილებებს.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი ბ. კვიციანი.
კომუნალური განყოფილების გამგე სიდომონი შვილი.

ინსტრუქცია

წესები სამხედრო ნაწილებისა და სამხედრო დაწესებულებათა ბინებით დაკმაყოფილების შესახებ.

1) სამხედრო ნაწილებისა და დაწესებულებათა ბინებით დაკმაყოფილების საქმეს განაგებს ადგილობრივი კომუნალური განყოფილება და იქ, სადაც ასეთი განყოფილება არ არსებობს, ადგილობრივი რევეკომი.

2) კომუნალურ განყოფილებათა საბინაო ქვე-განყოფილებებს ევალება: ა) სამხედრო ნაწილისა თუ დაწესებულებებისაგან მიღება ყოველგვარ მოთხოვნილებათა ბინით დაკმაყოფილების შესახებ.

შენიშვნა: ყოველი მოთხოვნილება სამხედრო ნაწილისა თუ დაწესებულებისა უნდა იყოს შემოწმებული სამხედრო-საინჟინერო დისტანციისაგან, ბინის საჭირო სივრცისა და რაოდენობის აღნიშვნით. აგრეთვე ყოველი ასეთი მოთხოვნილება უნდა იქნეს დადასტურებული მომთხოვნელის მთავარ ან საოლქო სამხედრო სამმართველოსაგან.

ბ) გამოაკვეცა იმ ბინებისა, რომელთა გადაცემა შეიძლება სამხედრო ნაწილების ან დაწესებულებათათვის.

შენიშვნა: სასწავლებელთა, საავადმყოფოთა, და ფოსტა-ტელეგრაფის შენობები არ შეიძლება დაკავებულ იქნეს ჯარის ნაწილთა ან სამხედრო დაწესებულებათა მიერ.

გ) სამხედრო ნაწილთა თუ დაწესებულებათათვის გადაცემა ბინისა და მისივე უკან ჩაბარება განთავისუფლებისათნავე.

შენიშვნა: როგორც გადაცემა, ისე დაბრუნება უნდა ხდებოდეს აქტის შედგენით ბინის მდგომარეობის შესახებ. აქტი სდგება კომუნალურ განყოფილების, მუშათა და გლეხთა ინსპექციის, სამხედრო-საინჟინერო დისტანციის და დაინტერესებულ სამხედრო ნაწილის წარმომადგენელთა თანდასწრებით.

დ) შემოწმება თუ რაიმე საჩუქრით ან არას გამოყენებულ ბინა, რომელიც უჭირავთ სამხედრო ნაწილსა თუ დაწესებულებას.

შენიშვნა: სამხედრო საინჟინერო დისტანცია დროგამოშვებით ათვალთვრებს ბინებს, რომლებიც უჭირავთ სამხედრო ნაწილებს ან დაწესებულებებს და მათი საჩუქრით ან გამოყენების შესახებ აწვდის ცნობებს ადგილობრივ კომუნალურ განყოფილებას.

3) სამხედრო ნაწილის ან სამხედრო დაწესებულების მიერ თვითნებობით ბინის დაჭერის ან ბინათა გაცემის წესთა დარღვევის ყოველი შემთხვევა უნდა ეცნობოს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის კომუნალურ განყოფილებას.

4. სამხედრო ნაწილთა თუ დაწესებულებათა ბინით დაკმაყოფილების შესახებ აღძრულ კითხვებზე

უნდა წყდებოდეს ამ ინსტრუქციის თანახმად, ადგილობრივ კომუნალურ განყოფილებების ან რეგკომის მიერ სახელმწიფო უწყებასთან შეთანხმებით.

შინ. საქმ. სახ. კომისარი ბ. კვიციანი.
კომუნალური მეურნეობის მთავარი
გამგე სიღამონი შვილი.
კომ. განყოფ. გამგე ნანეი შვილი.

სირკულირულად

ყველა მაზრის რეგკომს.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატის საშუალებით და თვით შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატში უმეშვეოდ შემოსული ცნობებიდან და საბუთებიდან სჩანს, რომ ადგილობრივ მაზრის, რაიონის და თემის რეგკომებში, ვერ არის დაყენებული საქმე ისე, როგორც ამას მოითხოვს მცხოვრებთა და სახელმწიფოს ინტერესები.

საქმის გაჭიანურება, უყურადღებობა, ბიუროკრატიზმი, შტატის უსარგებლო სიმრავლე, თვითნებობა, ხელისუფლების გადამეტება, უმიზეზო შეწუხება-შევიწროვება მცხოვრებთა, თითქმის დამახასიათებელ თვისებად გამხდარა ყველა ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებისათვის.

როგორც რესპუბლიკის ცენტრიდან სამაზრო ცენტრებში და უკანასკნელიდან ადგილობრივ მიღებულ როგორც შესრულებული აგრეთვე შეუსრულებელი ქაღალდები (მოწერილობა, ბრძანება, წინადადება და სხ.) თვეობით გროვდება კანცელარიებში და არაა სათანადო წიგნებში ჯეროვანად ჩაწერილი და დალაგებული, რისი მიზეზით შეუძლებელი ხდება უკვე შესრულებული ქაღალდის მონახვა.

ზოგიერთი მაზრის რეგკომში, შიგნით გამეფებულია უღისციბლინობა და არეულობა და ხშირია ისეთი შემთხვევა, როცა არ სრულდება ცენტრალური მთავრობის და სახალხო კომისარიატების განკარგულება, (მაგალითად: სახლის განთავისუფლების, ჩამორთმეულის დაბრუნების, რეკვიზიცია-კონფისკაციის გაუქმების, წისკვილის თუ სხ. ქონების დაბრუნების შესახებ და სხ.)

არის ისეთი შემთხვევაც, როცა რეგკომის განყოფილებებმა და თვით მოსამსახურეებმა არ იციან თუ რომელ საათზე იწყება მუშაობა თავიანთ დაწესებულებაში, რასაც მოსდევს დაგვიანება სამსახურში, უფროსის დაუკითხავად წასვლა, ხან სრულებით მოუსვლელობა.

ზოგიერთი მაზრის საზღვრებში მოქცეული საკურორტო ადგილები, ხელოვნების თუ ისტორიული ნაშთები, სრულიად უყურადღებოთ და უპატრონოთ არის მიტოვებული, რასაც დიდი ზიანი მოაქვს რესპუბლიკისათვის.

ზემოღნიშნული გარემოების და შემთხვევების

გარდა, იმ მაზრების გამოკლებით, სადა ცენტრალური მთავრობის მიერ ნება დარღვეულია საქმის წარმოება და მიმოწერა რუსულ ენაზე, დანარჩენი მაზრის, რაიონის და თემის რეგკომიც, საქმის წარმოებას და მიმოწერას არ აწარმოებენ ქართულ ენაზე, მიუხედავად მისი სახელმწიფო ენად აღიარებისა.

მივიღე რა ყოველივე ზემო აღნიშნული მხედველობაში, ყველა მაზრის რეგკომს მთელი შეზღვევების პირად პასუხის მგებლობის ქვეშ უბრძანებ: მიიღონ სასტიკი და სასწრაფო ზომები, რათა მომავალში თავიდან იქნეს აცილებული ის ნაკლოვანებები, დაბრკოლება, დაუდევრობა და უკანონობა, რომელსაც დღემდე ადგილი ქონდა მაზრებში და ადგილობრივ.

ვაფრთხილებ ყველას უკანასკნელად, რომ თუ გამეორებულა შემდეგში ზევით ჩამოთვლილი მოვლენა, გარდა აღმინისტრაციული სასჯელის დადებისა, დამნაშავენი პასუხის გებაში იქნებიან მიცემულნი, როგორც კონტრ-რევოლუციისათვის ხელის შემწყობნი.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი ბ. კვიციანი.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის საქმეთა მმართველი ვ. ხახანაშვილი.
1921 წ., 8 ივლისი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიათა ისა.

1) შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატთან დაარსდეს საგანგებო კომისია ცხრა კაცისაგან შემდგარი: სამ საში შინაგან საქმეთა კომისარიატიდან, მუშათა და გლეხთა ინსპექციიდან, მიწადმოქმედების კომისარიატიდან და სამიც კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტიდან.

2) კომისიის მოღვაწეობა სწარმოებს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარის ხელმძღვანელობით და დირექტივებით.

3) კომისიის უფლება აქვს მოახდინოს ქალაქების (გარდა თბილისისა) მაზრების და თემების ყოველ გვარ სახელმწიფო დაწესებულებათა რევიზია; ამასთანავე მას დაევალება ადგილობრივი გამოძიება და სათანადო ზომების მიღება რევოლუციონურ წესრიგის დასამყარებლათ და დამნაშავეთა პასუხის გებაში მისაცემად და თუ საჭიროთ დაინახავს უფლება აქვს გადააყენოს თანამდებობის პირნი და დააპატიმროს დამნაშავე პირები.

4) კომისია აძლევს სათანადო ინფორმაციას ადგილობრივ რეგკომებს რესპუბლიკის საერთო მიმართულების შესახებ და ვიწოდებს მათ სახელმძღვანელო ინსტრუქციებს.

5) კომისიას ნება აქვს მოიწვიოს სხვა და სხავ დარგში დახელოვნებული მკოდნე პირები (ექსპერტები).

6) ადგილობრივ ხელისუფლების მატარებელი პასუხის მგებელი გამკენი ვალდებული არიან დაუყოვნებლივ შეასრულონ კომისიის მოთხოვნანი და წარუდგინონ მას ყველა წიგნები, დავთრები და სხვა, რასაც კი საქმის გარემოება და რევიზიის მსვლელობა მოითხოვს.

7) კომისიის წევრების შესაწავ ხარჯებს ე. ი. ჯამაგირს, ულუფას, სამზავროს, დღიურს და ყოველგვარ კომისიის მიმდინარე ყველა ხარჯებს გაიღებს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი სპეციალურ ხარჯთ აღრიცხვიდან.

8) კომისია შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარის განკარგულებით, შეიძლება დანაწილდეს მცირე კომისიებად, ხოლო ამ მცირე კომისიაში პირველ მუხლში აღნიშნულ დაწესებულებათა წარმომადგენელი უსათუოდ უნდა შედიოდეს.

9) კომისიაში ყოველი მოსამსახურენი და მათ შორის მცოდნე პირნი, (ექსპერტები) ინიშნებიან შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარის მიერ.

10) კომისია მაზრის მდგომარების შესახებ მოხსენებას უდგენს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარს თვითიერ მაზრაში რევიზიის დამთავრების შემდეგ, ცალკე დასაბუთებულ მოხსენებას იმ ზომების აღსანიშნავათ, რომელიც საჭიროა მიღებულ იქნას მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ და რომელიც თვით კომისიამ მიიღო.

11) კომისიის მოთხოვნათა შეუსრულებლობისათვის დამნაშავე პირნი პასუხს აგებენ რევოლიუციონური კანონის წესით.

12) კომისიის წევრებათ შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატიდან ინიშნებიან **ზ. ტრაპაიძე, დ. ლამბაშიძე, დ. დიდებულიძე.**

სახალხო კომისარი **ბ. კვიციანი.**

1921 წ. ივნისი.

გ ა ნ მ ა რ ტ ე ბ ა

რეკვიზიციის და კონფისკაციის დ კრეტის შესახებ.

მიმდინარე წლის აპრილის 23-დან შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ყოველ კვირეულ ორგანო „მოამბის“ პირველ ნომერში გამოქვეყნებულია საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის დეკრეტი № 5 კონფისკაციის და რეკვიზიციის შესახებ.

ამ კანონის ნამდვილი დედა აზრის გათვალისწინებისათვის და ყოველგვარ გაუგებრობის ასაცდენად შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი საქიროთ სცნობს მიაწოდოს ადგილობრივ რეკომებს შემდეგი მათთვის სავალდებულო განმარტება ამ დეკრეტის ცხოვრებაში დაუმახინჯებლად გატარებისათვის.

დეკრეტის მეექვსე მუხლში აღნიშნულია განსაკუთრებული წესები საოჯახო ნივთების რეკვიზიციის და კონფისკაციის შესახებ (ავჯეულობა, ტანისამოსი, ფეხსაცმელი, ქურქლეულობა და სხვა) საბჭოთა კანონმდებლობის საზოგადო წესით

ჩამოთვლილი საგნების რეკვიზიციის და კონფისკაციის სახით ჩამორთმევა უკანონოა და დაუშვებელია.

მხოლოდ განსაკუთრებით საგანგებო შემთხვევაში, როდესაც ხალხი განიცდის მწვავე და აუტანელ გაჭირვებას ჩამოთვლილ საგნების უქონლობის გამო შეიძლება სახელმწიფო ხელისუფლებამ მიმართოს რეკვიზიციის და კონფისკაციის, როგორც უკიდურეს ზომას, მაგალითად როდესაც სასურსათო ორგანოებს არ მოეპოვებათ თეთრეული, ფეხსაცმელი და ირგვლივ კი შინგარებს გადამდები საშიში ავადმყოფობა ან მრავლად მოყავთ ბრძოლაში დაჭრილები, ან კიდევ ცეცხლისა და სხვა რამ მებრვე უბედურების გამო, განადგურდა რაიმე საოჯახო სახმარებელი საგნები.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი ხანგასმით ადასტურებს, რომ ეს ზომა განსაკუთრებულია და საგანგებო, ხალხის დიდი გაჭირვებით გამოწვეული და ამისათვის, თვით საზოგადოება უნდა მიხვდეს მის აუცილებლობას და შეურიგდეს მას, როგორც დროებით და უკიდურეს მდგომარეობით გამოწვეულ საშუალებას.

ხელისუფლების აღმასრულებელ ორგანოებმა განსაკუთრებული სიფრთხილით უნდა მიმართონ ამ ზომებს და წარა-მარად არ აწუხებდნენ მოქალაქეთ მუქარით და ძალმომრეობით, როგორც სამწყურხაროთ ამის შესახებ მრავალჯერ შემოსულა კომისარიატში სამართლიანი საჩივარი.

დეკრეტის № 5 ცხოვრებაში, რაც შეიძლება მეტ უმტივენლათ გასატარებლათ უნდა დაარსდეს საგანგებო კომისია, რომელიც შესდგება მაზრის რეკომის წევრისაგან და ადგილობრივ სასურსათო და მეურნეობის წარმომადგენელთაგან.

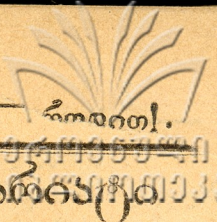
ამ კომისიის მოვალეობას შეადგენს: დადასტუროს არა მარტო აუცილებელი საჭიროება რეკვიზიციით ნივთების ჩამორთმევისა, არამედ უმთავრესად ის გარემოება, რომ სახელმწიფო მონარაგების ადგილობრივ დაწესებულებებს არავითარი საშუალება არა აქვთ გვერდი აუხვიოს იძულებითი ზომას, რომელიც გამოიხატება რეკვიზიციაში.

ამით აიხსნება თვით კომისიის შემადგენლობა; მაზრის მეურნეობის და სასურსათო დაწესებულებათა წარმომადგენლებმა უნდა დაამოწმონ, რომ მათ საწყობებში არ არის საჭირო ნივთები, მოთხოვნილება კი გარდუვალია.

ზემოაღნიშნულ შემთხვევაში სავალდებულოა რეკვიზიცია და არა კონფისკაცია, ე. ი. ჩამორთმეულ ნივთებში პატრონს უნდა მიეცეს სასყიდელი, კომისიის შეფასებით.

მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც კერძო პირს ამოაჩდება ერთგვარ ნივთების უამრავი რიცხვი, (მრავალ სკივრებში შენახული თეთრეული ფარული საწყობელი და სხვა), ან გამოირკვევა, რომ ქონება ადრე ეკუთნოდა გაუქმებულ მონასტრებს, ან იმ პირებს, რომელნიც პოლიტიკური მოსაზრებით გარდახვეწილან, ეს მათი ქონება ჩამორთმეული უნდა იქნეს კონფისკაციის წესით, ე. ი. გადაირიცხება სახელმწიფო საკუთრების ფონდში, საფასურის მიუსჯელად.

ბოდიტი.

სასურსათო კომისარიატი

პურის და სიმინდის გამოტანის შესახებ.

1921 წ. 24 მაისის დადგენილების დასადასტურებლად და შესაცვლელათ სახალხო სასურსათო კომისარიატი აცხადებს:

1. გორისა და სიღნაღის მაზრებიდან 3 ფუტამდის პურისა და ხორბლფულობის თავისუფლათ, უნებართვოთ და ურეგისტრაციოთ გაზიდვა ყველასათვის ნებადართულია, ამაზე მეტის გატანა კი აკრძალულია, იმ შემთხვევების გარდა, რომლებიც გათვალისწინებულია ამავე დადგენილების 5 და 6 მუხლში.

2. ოზურგეთის მაზრიდან პურისა და ხორბლფულობის გატანა კერძო პირთათვის სავსებით აკრძალულია. ამ მაზრიდან 3 ფუტამდის ხორბლფულობის ან პურის გატანის ნება, მე-5 მუხლში აღნიშნული პირების გარდა, ეძლევათ მხოლოდ იმ მუშებსა და მოსამსახურეებს, რომელთაც აქვთ წარმოების, დაწესებულების ან პროფესიონალურ კავშირების მოწმობა მათი სამსახურში ყოფნის შესახებ და რომლებიც ამას გარდა სათანადო სარეგისტრაციო სიებში ჩაეწერებიან.

ა) ლანჩხუთის, ჯუმათის, ნიგოთის, სუფსის და საჯევახოს რაიონებიდან სურსათის გამოტანის დროს მყიდველები (მუშები და მოსამსახურეები) ღებულობენ სათანადო ნებართვებს ლანჩხუთში, ჯუმათში, ნიგოთში, სუფსაში და საჯევახოში სამაზრო სასურსათო კომიტეტის რწმუნებულებიდან. მოწმობებს ბეჭდის დასმით ადასტურებენ ადგილობრივ რეგკომებს.

ბ) ნატანების და ქობულეთის რაიონებიდან სიმინდის და ხორბლფულობის გამოტანის დროს მყიდველები (მუშები და მოსამსახურეები) უნდა ჩაეწერნენ სამაზრო სასურსათო კომიტეტის წარმომადგენელთან და მან უნდა მისცეს მათ ნატანების რეგკომის მიერ ბეჭედ დასმული მოწმობა.

3. ტყვიბულის რაიონიდან პურისა და ხორბლფულობის, და აგრეთვე სხვა ყოველივე სახის სურსათ სანოვაგის გამოზიდვა კერძო მყიდველებისათვის ყოველივე რაოდენობით სავსებით აკრძალულია, იმ შემთხვევების გარდა, რომლებიც გათვალისწინებულია აქვე მე 5 ე და მე 6 ე მუხლში. ამ რაიონიდან 3 ფუტამდის სურსათის გატანის ნება ეძლევა იმ მუშებსა და მოსამსახურეებს, რომლებსაც თანა აქვთ წარმოების, ან დაწესებულების და ან პროფესიონალურ კავშირის მოწმობები მათი სამსახურში ყოფნის შესახებ და რომლებიც ჩაეწერებიან ტყვიბულის მუშათა კოლპერატის გამგეობის სარეგისტრაციო სიაში.

4. პურისა და ხორბლფულობის გატანა საქართ. სოციალისტ. საბჭ. რესპუბლიკ. ყველა დანარჩენ მაზრებიდან და ადგილებიდან ყველა მოქალაქეთათვის სრულიად თავისუფალია: რაოდენობა არ ისაზღვრება და გამოზიდვისათვის არავითარი ნებართვა არ არის საჭირო.

კომისიას ევალება მიაწოდოს სათანადო ცნობები თავის მოქმედების მსვლელობაზე ცენტრალურ დაწესებულებებს, ე. ი. ა) შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს, ბ) იმ უწყებებს, რომელთა საწყობების ნივთიერთ უკიდურესმა სიღარიბემ რეკვიზიცია გამოიწვია და აგრეთვე იმ დაწესებულებებს, რომელთა საჭიროებისათვის წარმოებს რეკვიზიცია და კონფისკაცია.

თავის თავად იგულისხმევა რომ საოჯახო ნივთების რეკვიზიცია და კონფისკაცია უნდა მოხდეს მოფიქრებული სიფრთხილით; ამის გამო მთელი პასუხის მგებლობა ამ ზომის ცხოვრებაში სათანადო სისწორით და რაც შეიძლება ნაკლებ მტკივნეულობით გატარებისა უნდა იტვირთოს თავით მაზრის რეგკომმა, რომლის ინიციატივით ხდება ეს რეკვიზიცია და კონფისკაცია და არა იმ სამეურღმა, რომელიც მართო ამსრულებელი ორგანოა რეგკომის მონდობილობისა.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ რეკვიზიციის და კონფისკაციის უფლება არც ერთ შემთხვევაში არ ეძლევა არც თემის და არც რაიონის რეგკომებს; მხოლოდ და მართო მაზრის რეგკომები არიან ამ უფლებით მოსიღნი და ისინიც ცენტრალურ დაწესებულებათა უახლოეს ზედამხედველობის ქვეშ, იმ პირობით, რომ სანამ ამ იძულებითი ზომის შესახებ დადგენილება მაზრის რეგკომისა სისრულეში იქნებოდეს მოყვანილი, უნდა იქმნეს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის მიერ ნებადართული.

ყოველივე რეკვიზიცია და კონფისკაცია მოხდენილი თემის ან რაიონის რეგკომის მიერ უნდა ჩაითვალოს უკანონო ძალმომრეობათ და დაუყოვნებლივ უნდა იქმნეს გაუქმებული და შემდგომში სამუდამოთ აღკვეთილი მაზრის რეგკომის მიერ.

თემის და რაიონის რეგკომებს შეუძლიანთ რეკვიზიციის და კონფისკაციის საჭიროების მიხედვით მიმართონ შუამდგომლობით იმ საგანგებო კომისიას, რომელიც აღნიშნულია დეკრეტის № 5 მეექვსე მუხლში.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი ზემოაღმოთვლილ მოსაზრებათა გამო წინადადებას აძლევს ადგილობრივ მმართველობის განყოფილებათა გამგეთ: 1) დაუყოვნებლივ აცნობონ შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს მაზრის რეგკომის ყოველი დადგენილება, რომელიც ეხება საოჯახო ავეჯეულობის რეკვიზიციას დაწვრილებითი ახსნით, თუ რამ გამოიწვია ნივთების ჩამორთმევის დადგენილება, რამდენი და რა ნივთებია ჩამოსართმევი, ან ვის ჩამორთმევა ეს ნივთები. 2) აუწყოს კომისარიატს ყველა შემთხვევა დეკრეტის № 5 დარღვევის შესახებ, მიუხედავად იმისა, ვინც არ უნ და იყოს დეკრეტის დამრღვევი.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი
ბ. კვირკელია.

ნ. აკრძალვა ან შეზღუდვა პურის და ხორბლეულობის გამოზიდვისა არ ვრცელდება მუშებზე, მოსამსახურეებზე, პროფ. კავშირების უმუშევარ წევრებზე და სოფლის მეურნე გლეხებზე, რომლებსაც ეს სურსათი მიაქვთ იმ ადგილას, სადაც მუდმივ სცხოვრობენ. თუ ეს სურსათი:

ა) მოგროვილია მიმდინარე წელს მათ საკუთარ ან მათ მიერ იჯარით აღებულ მიწის ნაკრებიდან, რომლებიც დამუშავებულია ამ პირთა ან მათი ოჯახის წევრების მხლოდ პირადი შრომით, დაქირავებული შრომის ყოველივე სახით გამოუყენებლათ, ან

ბ) თუ იგი მიღებულია როგორც შრომის ხელფასი სოფლის მეურნეობაში ქირით მუშაობისათვის:

შენიშვნა: მიწის დამუშავება თავის სოფლებების შემწეობით ურთიერთის დახმარების პრინციპის საფუძველზე იმ პირობით, რომ მიწის მფლობელი ან და არცნდატორი მონაწილეობას მიიღებს მათ მიწის დამუშავებაში, არ ითვლება დაქირავებულ შრომის გამოყენებათ.

ნ. პურისა და ხორბლეულობის თავისუფლად და დაუბრკოლებლად გამოზიდვა მე 5 ე მუხლის თანახმად მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება, თუ იმ პირს, რომელსაც სურსათი გამოაქვს, აქვს ნებართვა სათანადო (ადგილის მდებარეობის მიხედვით) თემის რევკომისა, სადაც აღნიშნულია მიწის ადგილ მდებარეობა და სიდიდე და დადასტურებულია, რომ ყველა მე 5 ე მუხლში აღნიშნული პირობა შესრულებულია.

თბილისი, ივლისი, 1921 წ.

სახალხო სასურსათო კომისარის მაგიერ

ა ერქომაიშვილი.

დამამზადებელ სამმართველოს უფროსი კოლეგიის წევრი **ელერდოვი.**

საორგანიზაციო სამმართველოს უფროსი **მელიჩარსკი.**

შრომის სახალ. კომისარ.

დადგენილება № 1.

იმის შესახებ თუ როგორ უნდა მოგვარდეს კონფლიქტები, რომელსაც იქნება ადგილი მუშებსა და მოსამსახურეთა შორის ერთის მხრივ და დამქირავებელთა შორის მეორეს მხრივ.

1. ყველა კონფლიქტი, რომელიც დაიბადება დამქირავებელსა, ერთის მხრივ, და მუშა მოსამსახურეთა შორის, მეორეს მხრივ, ყველა დაწესებულებასა და წარმოებაში, საბჭოთა დაწესებულება წარმოების გამოუკლებლივ, აგრეთვე სასოფლო, თუ საოჯახო მეურნეობაში, უნდა გაიჩინოს შრომის სახალხო კომისარიატის საკონფლიქტო განყოფილებაში და შრომის ადგილობრივ ქვე-განყოფილებაში.

2. ახლავ დაწყებული კონფლიქტები უნდა გაიჩინოს პროფესიონალურ კავშირთან არსებული ადგილობრივი საკონფლიქტო კომისიაში, სადაც

შეტანილი უნდა იქნეს ყველა განცხადება, ადგილობრივ დაწყებული კონფლიქტების შესახებ.

3. პროფესიონალურ კავშირთან არსებული საკონფლიქტო კომისიის გადაწყვეტილება, შეიძლება განსაჩივრებულ იქნეს სამი დღის ვადაში შრომის ადგილობრივ განყოფილებაში, რომლის დადგენილება საბოლოოა.

4. ყველა განცხადება კონფლიქტის შესახებ, რომელიც დაიწყოს საქართველოში საბჭოთა უფლების დამყარებამდე, უნდა იქნეს შეტანილი ა. წ. 20 აპრილამდე; ამ ვადის შემდეგ შეტანილი განცხადება არ იქნება განხილული.

5. მოპირგებელ კაპერებს წინადადება ეძლევათ, დაუყონებლივ ჩაბარონ საქმეები და არქივი შრომის განყოფილებებს.

6. საბოლოო გადაწყვეტილება პროფესიონალურ კავშირთან არსებული საკონფლიქტო კომისიის, აგრეთვე შრომის ადგილობრივი განყოფილებასთან არსებული საკონფლიქტო ქვე-განყოფილებათა, სისრულეში იქნება მოყვანილი საბჭოთა ხელის უფლების ადგილობრივი აღმასრულებელი ორგანოს მიერ.

შრომის სახალხო კომისარი: **ლ. დუმბაძე.**

მდივანი **შ. ს. კ. კურულიშვილი**

1921 წ. 24 მარტი.

დადგენილება

საქართველოს პროფესიონალურ კავშირის საბჭოს შრომის მომწესრიგებელ განყოფილებისა.

№ 6.

არსებული ტარიფების ყოველგვარი შეცვლა, როგორც გადიდების, ისე შემცირების მხრივ, ღებულობს კანონიერ ძალას ს. პ. ს კავშირის შრომის მომწესრიგებელი განყოფილების მიერ დამტკიცების შემდეგ.

ყოველგვარი განკარგულება არსებული ტარიფების შეცვლის შესახებ, რომელიც პროფესიონალურ კავშირის გამგეობისაგან გამომდინარეობს და არაა დამტკიცებული საქართველოს პროფესიონალურ კავშირთა შრომის მომწესრიგებელი განყოფილების მიერ, უკანონოა და არ უნდა იქნეს ცხოვრებაში გატარებული.

18 აპრილი, 1921 წ.

№ 7.

აკრძალულია გაცემა ყოველგვარი ივანისი, დახმარების და სხ. 10,000 მან. ვარდა, რომელიც გაიცა ს. ს. ს. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის დეკრეტი № 30 თანახმად,

ახალი ნიხრის გამოკვეყნებამდე და მწარმებელ კავშირთა ტარიფის გატარებამდე, ყველა მუშა და მოსამსახურე ღებულობს უფინდელ ჯამაგირს, სადაც არაა ასეთი, იქ უნდა მიეცესთ ივანისი 10—40 თას მანეთამდე თვეში მომავალი ჯამაგირების ანგარიშში.

ყოველგვარი ივანისი, ჯილდო, სადღესასწაულოდ დახმარება და სხ. სახით გაცემა, რომე-

ლიც ამ დადგენილებას ეწინააღმდეგება, უნდა დაითაროს არა უგვიანეს სამი თვისა.

შრომის სახალხო კომისარი: **ლ. დუმბაძე.**

ს. პ. ს. კ. მდივანი: **კურულაშვილი.**

შრომის მომწესრიგებელი

განყოფილების გამგე **ჯუღელი.**

მდივანი **ავრუსკინი.**

20 აპრილი, 1921 წ.

მუშაგის და მოსამსახურეთა სოციალური დაზღვევა.

ყველა პროფესიონალურსა და საწარმოვო კავშირს.

(დეკრეტის № 12-ის დამატება. იხ. შ. ს. ს. კ. მოამბე № 1).

ს. ს. ს. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ გაცემული მუშათა და მოსამსახურეთა სოციალური დაზღვევის შესახებ დეკრეტის ასასრულებლად შრომის სახალხო კომისარიატმა დაადგინა:

1. სანამ მუშებისა და მოსამსახურეთა სოციალური დაზღვევის შესახებ ცალკე დებულება არ იქნება გამოცემული ავადმყოფობის შემთხვევის გამო, ყველა ის პირი, რომელიც დაქირავებულ შრომას ეწევა და პროფესიონალური კავშირის წევრია, 15 აპრილიდან უნდა მიწერილ იყვეს საავადმყოფო კასას.

2. ქ. ტფილისის პროფესიონალური კავშირის ყველა წევრი უნდა მიწერილ იყვენ ტფილისის, საერთო საქალაქო საავადმყოფო კასას.

შენიშვნა: სამკურნალო დახმარების აღმოჩენა და ფულით დახმარების მიცემა

მყოფობის დროს რკინისგზებთან მდებარე პირებში.

3. სამკურნალო დახმარების აღმოჩენა და ფულით დახმარება ავადმყოფობის დროს საავადმყოფო კასების მიერ ახალი დებულების გამოცემამდე უნდა სწარმოებდეს კასის ყველა მონაწილესათვის იმ ნორმების მიხედვით, რომელიც ახლა არსებობს.

4. სამუშაოს გამცემთა შესატანი თანხა კასის მონაწილეთა სამუშაო ქირის 5%-დან 1 აპრილიდან უნდა გადიდდეს 10%-დგ, ამასთან სამკურნალო დახმარების აღმოჩენა, საფასურით გადადის საავადმყოფო კასების ხელში.

5. წინადადება მიეცეს საავადმყოფო კასებს, სახალხო ჯანმრთელობის კომისარიატთან შეთანხმებით, მოაწყოს სამკურნალო დახმარება დაქირავებული შრომის ყველა პირისათვის, რკინისგზის მოსამსახურეთა და მუშების გამოკლებით.

6. 15 აპრილიდან სამუშაოს გამცემთა ყველა შესატანი თანხა, უნდა შედიოდეს შრომის სახალხო კომისარიატის კასაში, საავადმყოფო კასამ კი, საჭირო თანხების მისაღებად უნდა მიმართოს შრომის კომისარიატს, ყოველ კერძო შემთხვევის დროს სათანადო ხარჯთ-აღრიცხვის წარდგენით.

7. ეს დებულება ეცნობოს პროფესიონალური კავშირებს და საავადმყოფო კასებს უდაოდ შესასრულებლად.

შრომის სახალხო კომისარი **ლ. დუმბაძე.**

ს. პ. ს. კ. თავმჯდომარე **კურულიშვილი.**

შრომის დაცვის განყ. გამგე **ლ. ელბაქიანი.**

15 აპრილი, 1921 წ.

შინაგან

გვ.-X-ე №-ში მოთავსებულ მასალებსა:

1) დეკრეტი № 28 საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა მოქალაქეობრივ მდგომარეობის აქტების შესახებ. გვ. 1—12. 2) „ № 41 საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა წითელ-არმიელებისა და მათი ოჯახების უზრუნველყოფის შესახებ. გვ. 12—13. 3) „ № 42 საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა საამომღებლო და გადამმუშავებელი წარმოების ნაციონალიზაციის შესახებ. გვ. 14. 4) „ № 43 საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა საფუთო გადასახადის გაუქმების შესახებ. გვ. 14. 5) „ № 44 საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა ელექტრონის სადგურების ნაციონალიზაც. შესახებ გვ. 15. 6) „ № 45 საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა აბრეშუმის პარკზე, აბრეშუმის ძაფზე, ნათაურზე, ნაბოლარზე და ყაჭზე მონოპოლიის გამოცხადების შესახებ. გვ. 15. 7) დადგენილება № 27 საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა საქ. ს. ს. რ. რევ. კომ. სამხართველოს შესახებ. გვ. 16. 8) „ № 28 საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარიატთან სამხედრო სასწავლებლის საქმეთა განყოფილების დაარსების შესახებ. გვ. 16—17. 9) „ № 31 საქართველოს ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა სამრეწველო ხასიათის შენობების ასაგები პროექტების დამტკიცების წესის შესახებ. გვ. 17.	10) „ № 31 საქართველოს ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა ყოველწლიური ხარისხის ქალაქის აღრიცხვის შესახებ. გვ. 17. 11) „ № 33 საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა, ქ. ტფილისისა და მისი გუბერნიის ხოლგერისაგან საშიშ მდგომარეობაში მყოფ ადგილად გამოცხადების შესახებ გვ. 18 12) „ № 33 საქართველოს ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა ხოლგერისა და სხვა ეპიდემიურ სენის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ. გვ. 18. 13) ინსტრუქცია შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატისა სამაზრო და საქალქო რევკომებთან არსებული საინსტრუქტორო-საინფორმაციო ქვეგანყოფილებისათვის გვ. 18—20. 14) ბრძანება შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ყველა მაზრის და ქალაქის რევკომს წისკვილების შესახებ. გვ. 20—21 15) დებულება სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოსი სახელმწიფოს საკუთრებად გამოცხადებული ელექტრონის სადგურების მიღების წესის შესახებ გვ. 21—22. 16) სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოსი საქ. ს. ს. რ. რევ. კომ. 1921 წ. ივნისის 16-ს № 44 დეკრეტით სახელმწიფო საკუთრებად გამოცხადებული ელექტრონის სადგურების მართვა-გამგეობის წესის შესახებ. გვ. 22. 17) ინსტრუქცია იუსტიციის სახალხო კომისარიატისა 1921 წ. მაისის 26-ს გამოცხადებული ამნისტის გატარების წესის შესახებ გვ. 22—23.